

**2014-2016 YILLARI ARASINDA
HAMYO VE HHO SINAVLARINDA
BAZI ADAYLARI
AVANTAJLI KONUMA GETİREN
FORMÜLLER UYGULANDIĞI
İDDİALARI HAKKINDA
ANALİZ, DEĞERLENDİRME
UZMAN GÖRÜŞÜ**

00 İçindekiler

---

01. Hakkında	2
02. İnceleme Konusu	3
03. Açıklamalar	4
1. Bilimin Temel İlkeleri ve Hukuki Yaklaşım	4
2. Bir Testin İstatistiksel Anlamlılık Seviyesi	5
3. Khi-Kare Testi	6
4. Ayırma ve Kümeleme Analizler	7
5. Mantıksal Önerme	9
6. Matematiksel Modelleme	11
7. Kümeler ve Fonksiyon Teorileri	12
8. Tümevarım ve Tümden Gelim Teorileri	13
9. Algoritma	14
04. ÖSS 2005 ve HAMYO 2005 Sınav Kılavuzları	16
1. Verilerin ÖSYM Tarafından Sağlanması ve HAMYO 2005 Aday Veritabanının Hazırlanması	16
2. Seçim Aşamalarına Çağrılacak Adayların Belirlenmesi	20
3. Mülakat Öncesi Seçim Aşamaları	24
4. Mülakat (Görüşme) Aşaması	29
5. Mülakat Sonrası Seçim Aşamaları	31
6. Seçim Aşamaları Sonucu	34
05. Bilirkişi Raporu ve Eklerinin İncelenmesi	35
06. Kişinin İfade Tutanağının İncelenmesi	39
07. Ankesör Aranmaları	41
08. Kaynakça	42

01. Hakkında

Berker KILIÇ

1995 yılı sonrasında tüm eğitim ve çalışma hayatını Bilişim Teknolojileri alanında geçirmiştir. Son olarak Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü, Adli Bilişim Anabilim Dalı' nda Yüksek Lisansını tamamlamıştır.

Adli bilişim ve bilgi güvenliği alanlarında akademik çalışmalar (bilgi güvenliği yönetim sistemleri, dijital delillerin incelenme standartları, kişisel verilerin korunması vb.) yapmaktadır. Çalışma alanlarında yazarlık ve eğitmenlik yapmaktadır.

Samsun Bölgesine bağlı olarak resmi bilirkişi aynı zamanda özel olarak da adli bilişim taraf bilirkişiliği yapmaktadır.

www.adlibilisimci.com

berker.kilic@gmail.com
0506 930 2199

Av. Elif Eylem KINACILAR

İstanbul bilgi üniversitesinden mezun olduktan sonra deniz ticaret hukuku ve lojistik, iş hukuku, ceza hukuku, insan hakları hukuku alanlarında çalışmalar yapmış olup mahkemeler nezdinde bu alanlarda bilirkişilik yapmaktadır. Yeditepe üniversitesinde yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

eylem34@hotmail.com
0533 383 0809

Av. Numen ÇETİN

1998 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. İzmir Barosunda 21 yıldır ceza hukuku alanında avukatlık yapmaktadır.

onur_numen@hotmail.com
0537 769 2672

Berker KILIÇ
Adli Bilişim Uzmanı

Av. Numen ÇETİN

Av. Elif Eylem
KINACILAR

02. İnceleme Konusu

Bu raporun çerçevesi 2004-2016 yılları arasında yapılan HAMYO ve HHO sınavlarında bir takım formüller kullanılarak bazı adayların avantajlı bazılarının ise dezavantajlı hale getirilmesi suretiyle FETÖ/PDY örgütü üyelerinin usulsüz bir şekilde bu okullara yerleştirildiği iddialarına ilişkin yürütülmekte olan soruşturmalardır.

Elde edilen bilgi ve belgeler 2005 yılı HAMYO sınavına özel olması nedeni ile sınav değerlendirmeleri bu yıla özel olarak gerçekleştirilmiştir.

Bu rapor hiçbir suretle herhangi bir şüpheli veya sanık dosyasına sunulmak üzere hazırlanmamış, şüpheli, sanık, yakınları, avukatları ve yargı mensupları açısından özellikle bilirkişi inceleme ve raporlama süreçlerinin daha anlaşılır bir hale getirilmesi amacı ile yazılmıştır.

İncelememiz neticesinde elde ettiğimiz bulgular sonucu olarak formül tespit edilmeyen sınavlar ve haklarında herhangi bir iddia olmayan kişilerin durumlarının da tekrar incelenmesi gerektiğini gördük.

İncelediğimiz bilgi ve belgeler ışığında incelemelerde kullanılan verilerin, incelemede kullanılan yöntemlerde bağımsız olarak kesin bir şekilde yanlış veriler olduğu, bu nedenle de incelemelerin doğru veriler ile bu verilere uygun doğru araştırma yaklaşımı ve doğru istatistiki yöntemlerle tekrar edilmesi gerektiği kanaatine ulaştık.

Suçun ve yargılamanın şahsiliği ilkesi gereği, oluşturulacak bir algoritmaya bağlı olarak suçlu ve suçsuzların kesin bir şekilde ayrılması mümkün olmadığı gibi, başka bir algoritmayla da herkesin suçsuzluğu iddiasında bulunmak da mümkün değildir.

Bu nedenle, bu raporda yer alan bir kısım genellenebilir bilgilere ek olarak, her bir sanığa ilişkin bilgilerin ayrı ayrı incelenmesi ve değerlendirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

03. Açıklamalar

Bu başlık altında, konu çerçevesinde yapılan araştırmalara ait bir kısım veriler paylaşılmıştır. Edinilen bilgilerin tamamı uygunluk sınırlamasına tutulmuş ve bir kısmı kişisel değerlendirmeler için ayrıştırılmıştır.

1. Bilimin Temel İlkeleri ve Hukuki Yaklaşım

Bilim, olaylara olgusal yaklaşarak elde ettiği bulgular ile genellemeler yapar. İncelenen değişkenlere bağlı bulguların genellenmesi ve bir kurama ulaşılması esas amaçtır.

Bir kuramın ortaya çıkarılabilmesi için, mantıksal bir sorunun fonksiyonel bir yaklaşımla, gözlemsel ve deneysel bulguların sistemsel olarak incelenmesi ve evrensel olarak kabul edilebilir sonuçlara ulaşılması gereklidir.

Bilim bu niteliği itibariyle, felsefe, mantık, matematik, istatistik pek çok disiplini bir araya getirebilme niteliğine sahiptir.

Hukuk alanının da, sosyal bilimlerin bir dalı olarak bilimin ve bilimsel yaklaşımın dışında kabul edilemez.

Hukuki bir olay da, olayı meydana getiren olguların (delillerin), objektif bir şekilde (lehe ve aleyhe) toplanması, olguların değerlendirilerek bulguların ortaya çıkarılması (kanunlar ve vicdani kanaat) ve bir sonuca (kanaate) ulaşılması sürecinde gerçekleşir.

Bilim gibi hukuk da olguları incelerken başkaca uzmanlardan, bilirkişilerden faydalanır.

Bu nedenlerden dolayı da hukuk da aslen bilimsel bir yaklaşıma sahiptir.

Bilim bir hipotez oluştururken, negatif mantıkla düşünür. Yani, bu rapora konu olay kapsamında hazırlanan bilirkişi raporunda da tam olarak yer aldığı şekli ile;

“Aday numarası basamakları ve TC kimlik numarası basamakları, kazanan ve elenen adayların ayırt edilmesini mümkün kılan bir şekilde kullanılmamıştır.”

olumsuz bir cümle kurulur.

Hukuki anlamda da bu hipotez, *“kişi suçsuzdur”* şeklinde kurulur.

H0 hipotezi aksi ispatlanıncaya kadar doğru kabul edilir.

İncelenecek olan hipoteze H0 bunun tam tersine ise H1 hipotezleri adı verilir.

Bilimsel anlamda H0 hipotezinin ispatlanamaması H1’ in kabul edilmesini gerektirir ve olgusal desteklerle bir genellemeye ulaşılmaya çalışılır.

Hukuki süreçte ise bu delillerin toplanarak incelenmesi olarak düşünülebilir.

Yani yargı süreci, kişilerin suçlarını ispatlamaya çalışmaz, suçsuz olmadığına dair emareler bulunan bir kişinin gerçekten suçlu olup olmadığını tarafsız bir şekilde araştırır ve bir sonuca ulaşmaya çalışır.

Bilimsel bir araştırma sonuçlarının, diğer bilim adamları tarafından da tekrar edilebilir niteliğe sahip olması gerektiği gibi, yargı sonuçlarının da tekrar edilebilirlik niteliği için üst mahkemelere itirazı mümkündür.

Yargı süreci sonunda da sonuç suçlu ya da suçsuz olsa da mantıklı ve tutarlı olmalıdır. Yani deliller suç ile suçlu arasındaki ilişkiyi kesin bir şekilde ortaya koymuş olmalıdır.

Bu nedenlerle de hukukta masumiyet karinesi, delillerin lehe ve aleyhe toplanması, sanıkların savunma hakkının tam olarak kullanma hakkı ve benzeri hukukun temel ilkeleri de tam olarak bilimin temel ilkeleri ile tam olarak uyumludur.

Bilimsel yaklaşım ile hukuksal yaklaşım arasındaki belki de tek fark, bilimin genellemelere ulaşması esasken, hukukta her sanıkların yargılamada birbirinden bağımsız olarak cezalandırılmasıdır.

Kısaca bilim genellemeler üzerine çalışırken hukuk bireyseldir.

Bu nedenle de istatistiksel anlamda bir suçlu grubunun tamamını, yani yüzde yüzünü ortaya çıkaramayan istatistiki hiçbir oransal dağılım, hukuki anlamda suçlu ile suçsuzun ayırt edilmesinde kullanılabilecek uygun bir yöntem olamayacaktır.

2. Bir Testin İstatistiki Anlamlılık Seviyesi

Anlamlılık seviyesi H_0 hipotezini reddetmek için temel olan istatistiksel bir standarttır. Hipotez testinde bu değer aynı zamanda anlamlılık seviyesini gösterir. Anlamlılık seviyesinin amacı, örnek istatistiği ile hipotezde yer alan ana kütle parametresi arasında gözlemlenen farklılıklara temel oluşturması ve farklılıkların tesadüfen mi oluştuğu yoksa istatistiksel olarak önemli mi olduğu hakkında karar verirken esas alınmasıdır. Seçilen anlamlılık seviyesi, örneklem dağılımında kabul edilen ve reddedilen aralıkların belirlenmesini sağlar.

Diğer taraftan, kümeleme ve çok boyutlu ölçekleme teknikleri hariç, istatistiksel teknikler ana kütlelerden çekilen tesadüfi örneklerden değişkenler arasındaki ilişkiler veya anakütle değerleri hakkında çıkarsamalarda bulunmaktadır. Ana kütle üzerine çalışılması durumunda anakütleyle ilgili çıkarsamada bulunmak gereksiz olmaktadır. Çünkü bu durumda elde edilen farklar veya ilişkiler gerçek değildir.

Testin gücü, testin istatistiki açıdan anlamlı olma olasılığıdır. Diğer bir deyişle gerçekte yanlış olan H_0 hipotezinin reddedilme olasılığıdır. Araştırmacılar için her zaman anlamlılığı yüksek

olan sonuçlar elde etmek en temel amaçtır. Ancak istatistik testlerin gücü hipotez testleriyle beraber ele alınmalıdır.

İstatistikteki en temel iki hata şunlardır:

1. Olaylar birbirinden bağımsız değil iken öyle olduklarını varsaymak,
2. Olaylar bağımsız iken bunu anlamamak,

Bunun anlamı şudur. Bir kişinin 10 defa art arda piyangoda büyük ikramiyeyi kazanması çok düşük bir ihtimaldir. Fakat en az 10 kişinin farklı çekilişlerde büyük ikramiyeyi kazanması oldukça olağan bir durumdur.

İstatistik hiçbir şeyi kesin bir şekilde ispatlayamaz. Bunun yerine istatistiksel çıkarımın gücü, bir davranış şekli ya da sonucu gözlemleyip daha sonra olasılığı bu sonucu en mantıklı şekilde açıklamak için kullanmaktan gelmektedir.

İstatistik analiz bir grubun %75' inin suçlu olduğunu çok yüksek bir güvenilirlikle genelleştirilmiş bir model kurabilmeyi sağlayabilir ancak bu model %25' lik suçsuz gruba girenleri tam anlamıyla ayırt edemez.

Bir duruşma salonunda, başlangıçtaki masumiyet savını reddetme eşiği, sanığın akla yatkın bir şüphe ile suçlu olduğuna dair kalitatif değerlendirmedir. Hakim ya da jüriye kalan iş, bunun tam olarak ne anlama geldiğini tanımlamaktır. İstatistikler aynı temel düşünceyi kullanırlar ancak burada akla yatkın bir şüphe ile suçlu ifadesi sayısal (kantitatif) olarak tanımlanır. Araştırmacılar genellikle sıfır hipotezi doğru ise bu veri şeklini şans eseri gözlemele olasılığımız nedir sorusunu sorar.

Netice itibariyle, istatistiki analizin güvenilirliği elde edilebilirliği %75 e %25 gibi bir sonuç elde edilmişse, bu değerlerin %76 ya %24 olma olasılığıdır denilebilir. Yani elde edilen değerlerin değişmezliğinden ibarettir.

2008' de 50 yaşında Atlantali Delma Kinney piyangodan bir milyon dolar kazandı ve 2011' de canlı bir oyundan yine bir milyon dolar kazandı. Bu iki olayın aynı kişinin başına gelme olasılığı yaklaşık 25 trilyonda 1' dir. Bay Kinney' i sadece bu hesaplama dayanarak dolandırıcılıkla tutuklayamayız (yine de piyango idaresinde çalışan herhangi bir akrabası olup olmadığını araştırabiliriz). Olasılık doğru muhakeme gerektiren bir silahtır.

3. Khi-Kare Testi

Khi-kare (Ki-kare) testi istatistiksel araştırmalarda sıklıkla kullanılan ve uygulama kolaylığı nedeniyle de tercih edilen bir testtir. Uygulama amacına ve durumuna göre khi-kare testi, uygunluk testi, bağımsızlık testi ve homojenlik testi olmak üzere üç başlık altında incelenebilir.

3.1. Khi-Kare Uygunluk Testi

Nonparametrik testler içinde en çok kullanılan testlerden biri olan khi-kare testi, örneklem grubundaki değerlerin dağılımının (normal dağılım vs.) hipotezde ileri sürülen ana kitle dağılımıyla uyumlu olup olmadığını ölçmektedir. Beklenen değerlerle, elde edilen değerler arasındaki uygunluk araştırıldığı için “uygunluk” testi olarak adlandırılmıştır. Sıfır hipotezi belirlenirken verilerin nasıl bir dağılıma sahip olduğu belirtilir. Beklenen frekans değerleriyle, gözlenen frekans değerleri karşılaştırılır. Beklenen değerle, gözlenen değer arasında uyum varsa sıfır hipotezi kabul edilir, uyum yoksa sıfır hipotezi reddedilerek alternatif hipotez kabul edilir.

3.2. Khi-Kare Bağımsızlık Testi

Khi-kare bağımsızlık testi iki veya daha fazla değişken grubu arasında ilişki bulunup bulunmadığını test etmek için kullanılır. Yani değişkenler arasında bağımsızlık olup olmadığı araştırılır. Bu testte kurulan hipotezler bilirkışı raporunda da yer aldığı şekli ile;

H0: “Aday numarası basamakları ve TC kimlik numarası basamakları, kazanan ve elenen adayların ayırt edilmesini mümkün kılan bir şekilde kullanılmamıştır.”

H1: “Aday numarası basamakları ve TC kimlik numarası basamakları, kazanan ve elenen adayların ayırt edilmesini mümkün kılan bir şekilde kullanılmıştır.”

şeklinde olacaktır.

3.3. Khi-Kare Homojenlik Testi

Khi-kare homojenlik testi birbirinden bağımsız olarak seçilen iki veya daha fazla örneklemin aynı anakütleden çekilip çekilmediğinin belirlenmesinde kullanılır.

Her ne kadar khi-kare uygunluk ve khi-kare bağımsızlık testleri uygulanmış olsa da bu test, avantajlı gruptan alınacak rastgele seçilen bir örnek grubu ile kıyaslamada kullanılabilir niteliktedir.

4. Ayırma ve Kümeleme Analizler

İstatistiksel analiz, ham veriyi anlamlı bir sonuca dönüştürecek şekilde şekillendiren dedektiflik işidir.

Şu basit yazı-tura oyununu ele alalım. 2 kişi (A ve B kişileri) karşılıklı olarak 100’ e defa parayı havaya atsınlar ve kaçar defa doğru bildiklerini hesaplasınlar. A kişisi 30 defa doğru 70 defa yanlış tahminde bulunmuş olsun. B kişisi ise 40 defa doğru 60 defa yanlış tahminde bulunmuş olsun.

İstatistiki anlamda A kişisi %30 B kişisi ise %40 oranında doğru bildiği için bu oranlarda başarılı kabul edilebileceklerdir.

Bu oyunu biraz daha değiştirerek, A ve B kişilerinden her para atışında bir kağıda 0-9 aralığında bir sayı da yazmalarını isteyelim ve bu sefer karşılıklı olarak 100' er defa değil 5971' er defa para atışı ve tahminde bulunma yapmalarını isteyelim. Kağıda yazdıkları sayı tahminlerini elbette değiştirmeyecektir. Ancak, kağıda yazdıkları rakamlarla tahmin başarıları arasındaki ilişki incelenmeye değer olacaktır!

Acaba kağıda yazılan 0-9 aralığındaki rakamlarla tahminlerin doğruluğu arasındaki ilişki belirli sayılarda yoğunlaşmış mıdır?

Bunu belirlemek için örneğin A kişisinin yazdığı 5.971 adet sayı kaç defa 0, kaç defa 1, ... kaç defa 9 yazdığına göre gruplandırmamız, sonra da kaç defa yazı kaç defa tura dediğini saymamız gereklidir. Sonra da gruplanmış bu iki veri kümesi arasında Khi-kare analizi yapmak yeterli olacaktır.

İstatistiksel analiz kullanarak iki değişken arasındaki güçlü bir ilişkiyi ayırt edebiliriz ancak bu ilişkinin neden mevcut olduğunu açıklayamayabiliriz ve bazı durumlarda da bu ilişkinin nedensel bir ilişki (yani bir değişkendeki değişikliğin diğerinde de gerçekten bir değişikliğe neden olup olmadığı) olup olmadığından emin olmayabiliriz.

4.1. Ayırma Analizi

Ayırma analizi, kategorik bağımlı değişkenler ile metrik bağımsız değişkenler arasındaki ilişkileri tahmin etmeyi amaçlayan çok değişkenli istatistik tekniklerden biridir.

Bu analiz yöntemi, grup üyeliğini tahmin etmek, başka bir deyişle, bir verinin (gözlem, denek, vaka) hangi değişken grubuna gireceğine karar vermek için kullanılabilir. Ayırma fonksiyon eşitliğini kullanarak, verilerin gruplara ayrılmasına yardımcı olur. Grupları ayırmada etkili olan ve olmayan değişkenleri belirlemek için kullanılabilir.

4.2. Kümeleme Analizi

Kümeleme analizi, gruplanmış verileri benzerliklerine göre sınıflandırmada sıklıkla kullanılan çok değişkenli istatistiksel yöntemlerdendir. Bu analizin amacı, birey ya da nesnelerin temel özelliklerini dikkate alarak onları gruplandırmaktır. Diğer bir deyişle kümeleme analizi, gruplanmamış verileri benzerliklerine göre gruplandırarak araştırmacıya özetleyici bilgiler sunmaktır.

Benzerliğin ortaklık ölçümü, yalnızca metrik olmayan verileri karşılaştırmada kullanılır. Örneğin, cevaplayıcıların evet veya hayır biçiminde verdikleri cevaplar, metrik olmayan verilerdir. Benzerliğin ortaklık ölçümü, her bir cevaplayıcı çifti arasında karşılaştırma yapar veya uyuşma derecesini değerlendirir. Benzerliğin ortaklık ölçümünün en basit biçimi, bir soruya evet veya hayır diyenlerin uyuşma biçiminin yüzdelik olarak verilmesidir.

Bu iki analiz türünden de görüleceği üzere, ayırma analizi, başarılı ve başarısız ayrımını kullanmak yerine, adayların değerlendirme puanları ile birlikte uygulanabilir bir niteliğe sahipken, bilinmemekle birlikte eğer incelenen veriler normal dağılım gösteriyor ise kümeleme analizi de kullanılabilir farklı analiz türleridir.

Bu analiz türleri örnek olarak verilmiş olup çok daha karmaşık analiz yöntemleri kullanılması da mümkündür.

5. Mantıksal Önerme

Önermeler mantığı önermelerin kendilerini değil, doğruluk ve yanlışlık açısından aralarındaki ilişkiyi inceler. Önermeler mantığı matematiksel mantığın ilk konusudur. Önerme sözcüğü doğru ya da yanlış olabilecek tümce anlamına gelir.

Bu bakış açısı ile her hipotez bir önermedir. Çünkü her hipotezin bir doğru veya yanlış sonucu vardır. Hipotezin sınanması da önermenin doğruluğunun araştırılması olarak değerlendirilebilir.

H0: “Aday numarası basamakları ve TC kimlik numarası basamakları, kazanan ve elenen adayların ayırt edilmesini mümkün kılan bir şekilde kullanılmamıştır.”

Hipotezden açık bir şekilde anlaşılacağı üzere, “aday numaraları ve TC kimlik numaraları basamaklarında adayları ayırt edici bir formül var ise” “kazanan ve elenen adaylar birbirinden ayırtılamaz” anlamı taşıdığı görülmektedir.

Yani en başta iki bölümden oluşan bir koşullu önerme mevcuttur.

H0 hipotezini “ise” bağlacı ile birbirinden ayırarak her bir parçacığı mantıksal dilde sembollerle ifade edecek olursak;

(p) Aday numarası basamakları,

(q) TC kimlik numarası basamakları,

(a) Kazanan adaylar

(b) Elenen adaylar

p ve q ise (a ve b) değil

p ve q ifadesini açıklamak gerekmekte, çünkü ve mantıksal bağlacı, hem p hem de q alt önermelerinin ayrı ayrı doğru olması sonucunda doğru olabilmektedir. Ancak, rapor içeriğinde, her ne kadar hipotezin kurulması aşamasında gerekli olup olmadığı öngörülemez olsa da, hipotez ifadesinin güncellenmesi ile aday numarası basamaklarının kendi içindeki çeşitli kombinasyonların ve TC kimlik numarasının kendi içerisinde çeşitli kombinasyonlarının veya

Aday ve TC kimlik numarasının karşılıklı kombinasyonlarının da incelenmiş olması nedeni ile daha doğru bir H0 hipotezinin şu şekilde yazılabileceği görülmüştür.

H0: “Aday numarası basamakları ve TC kimlik numarası basamakları VE BUNLARIN ARASINDAKİ İLİŞKİLER, kazanan ve elenen adayların ayırt edilmesini mümkün kılan bir şekilde kullanılmamıştır.”

(r) Aday numarası ve TC kimlik numarasındaki ilişkileri ifade etmek üzere H0 hipotezinin mantıksal karşılığını tekrar yazmak gerekirse;

p ve q ve r ise (a ve b) değil

Tam olarak mantıksal sembollerle gösterilecek olursa da;

$$p \wedge q \wedge r \rightarrow \neg(a \wedge b) \text{ yani } p \wedge q \wedge r \rightarrow \neg a \vee \neg b$$

ifadesi elde edilecektir.

Detaylı açılımı p alt önermesinin alt fonksiyonları ile de incelenmiş olmakla birlikte bu ifade, p, q, r alt önermelerinin tamamı doğru iken $\neg a$ veya $\neg b$ alt önermelerinin doğru olacağını ve hipotezin kabul edilmesi gerekeceğini, p, q, r alt önermelerinden en az birinin yanlış olması durumunda ise yanlış sonucunun elde edileceğini, hipotezin olumsuzlama içermesi nedeni ile de yanlış sonucunun değillemesinin yapılarak doğru sonucuna ulaşılabileceğini ve hipotezin reddedilmesi gerekeceğini ifade etmektedir.

Nitekim, raporda da q ve r alt önermelerinin içerisinde bir formül olmadığı, yani yanlış sonucuna ulaşıldığı ancak p önermesinin alt fonksiyonlarından birisi olan aday numarasının 4 ve 5' nci hanelerinin toplamında bir formül (aslen formülün 1, 2, 5 ve 7 olmak üzere 4 farklı sonucunda) olduğu bu suretle de $\neg a$ veya $\neg b$ alt önermelerinden en az birinin yanlış değerini alabilmesi sonucu H0 hipotezinin reddedildiği görülmüştür.

Burada küçük ancak sonucu büyük oranda etkileyecek bir hata söz konusudur.

Şöyle ki, eğer kazanan adaylar ile elenen adaylar birbirinin tümleyeni ise, $\neg a$ alt önermesi ile b alt önermeleri birbirine eşit olacaktır. Aynı şekilde a alt önermesi de $\neg b$ alt önermesi birbirinin tersi olacaktır.

Bu durumda ise rapor sonucunda elde edilen kazanan adayları yaklaşık %75' e %25 belirleyebilme oranı, her ne kadar istatistiki güven aralığında belirlenmiş olsa da kazanan adayları %100' e %0 oranında ayırtırabilir bir niteliğe sahip olmadığı için H0 hipotezinin reddi değil kabulü gerekecektir.

Aday numaralarının 4+5' nci haneleri toplamı, birçok aday için farklı değerler alabildiği için, p alt önermesinin alt fonksiyonları açısından incelemesi yapılmış ancak genellenebilir olmadığı için bu raporda yer verilmemiş, aday numaralarına ve kişilere özel raporlamada incelenmektedir.

6. Matematiksel Modelleme

Model kelimesi, basit anlamıyla hem basitleştirilmiş tahminler hem de değişkenler arasında olduğu varsayılan ilişkiler için kullanılır. Model kelimesi ayrıca, varsayılan ya da edinilen deneyimler sonucu ulaşılmış (empirik) bilgilerin aralarındaki ilişkilerden bahsetmek için de kullanılır. Bu bağlamda model, bir formül, bir değerler tablosu ya da bir grafik olabilir. Matematiksel modelleme ise gerçek yaşam bağlamındaki problemlerin matematiksel olarak tanımlanıp, formüle edildiği ve matematiksel çözümün, problemin çözümü temelinde yorumlandığı bir süreçtir. Matematiksel modelleme genellikle, bir gerçeği mümkün olduğunca doğru bir şekilde betimlemek veya öngöründe bulunmak için yapılır.

Matematiksel modellemenin aşamaları şunlardır:

1. Problemi anlama
2. Problemi sadeleştirme/yapılandırma
3. Matematikselleştirme
4. Matematiksel sonuçların elde edilmesi
5. Yorumlama
6. Modelin geçerliliğini kontrol etme

Matematiksel modeller, özelliği ve biçimi ne olursa olsun, değişkenlerin arasında ilişki kuran bir formata sahiptir.

X değişkenindeki her değere karşılık, Y bağımlı değişkeni sadece bir ve belli bir değer alıyorsa, söz konusu ilişki deterministik (kesin) ilişkidir.

X değişkenindeki her değere karşılık, Y bağımlı değişkeni olasılıklar dahilinde farklı değerler alabiliyorsa bu da stokastik (rastlantısal) ilişkidir. Y' nin alabildiği değerler aralığı sapma olarak ifade edilir.

Bu durumda, matematiksel bir model, yani formül, bir grubu iki farklı alt gruba ayırma amacını taşıyorsa, ayrımı kesin ve %100' e %0 oranlarında ayırt edemiyorsa stokastik bir modeldir. Stokastik bir modelde ise, modelin grubu ikiye ayırma niteliği olması gerekmesi durumunda sapma miktarı bir gruptan diğerine geçiş büyüklüğünde olacaktır.

7. Kümeler ve Fonksiyon Teorileri

7.1. Kümeler Teorisi

En basit tanımı ile küme, içerisinde eleman olan bütündür. Bu raporda incelenen tüm adaylar da bir küme, formül uygulanan adaylar da bir küme, uygulanmayan adaylar da bir kümedir. Yani, kümeler belirli kriterleri sağlayan elemanlar bütünü olarak ele alınmıştır.

Bu bakış açısı ile tüm adaylar kümesi en büyük kümemizi oluşturmaktadır (Şimdilik!). Formül uygulanan ve avantaj sağlanan adaylar için de bir kriter mevcuttur. Formül! Öyleyse formül uygulanan ve uygulanmayan adaylar da birer kümedir.

Aday numarası içerisinde ilk dört hanenin kişilerin mezun oldukları lise öğrenimi bölüm kodları olması nedeni ile adayları lise öğrenimi bölümlerine göre de kümelere ayırmak mümkündür. Örneğin elektronik bölümü mezunları kümesi veya bilgisayar bölümü mezunları kümesi gibi.

Ayrıca, başarılı olan adaylar ve elenen adaylar da birer kümedir.

Dikkat çekmesi gereken nokta bilirkişi raporunda tanımlanan ve tanımlanabilir her aday grubunun tüm adaylar kümesinin alt kümeleri olduğudur.

Kümeler teorisi adayları ayırıştırma için kullanılabilir ancak olgusal anlamda bir sonuç elde edebilmek için yeterli değildir. Kümeler teorisinin bir sonraki başlık olan fonksiyon teorisi ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

7.2. Fonksiyon Teorisi

X ve Y iki küme olmak üzere, X' in her bir ögesini Y' nin bir ve bir tek ögesini iliştiiren kurala $x' \rightarrow y'$ ten y' ye giden bir fonksiyon denilmektedir.

Aday numaraları kümeler ve fonksiyon teorisi açısından tek tek incelenmesi gereken bir konu olmakla birlikte, yaklaşık bir genelleme de yapabilmek mümkündür.

Şöyle ki, kümeler teorisine göre tüm adaylar bir kümedir. Buna T kümesi diyelim. 4+5 formülüne göre avantaj sağlanan adaylar da bu kümenin bir alt kümesidir. Avantaj sağlanan adaylar kümesine de A kümesi diyelim Aynı şekilde avantaj sağlanarak kazanan adaylar da T kümesinin bir alt kümesi olmak üzere K kümesi ve elenen adaylar kümesi de E kümesi olsun.

Bu durumda T kümesinin bir alt kümesi olan A kümesinden K kümesine tanımlanan fonksiyonumuz da 4+5 formülü olacaktır.

Ancak ne var ki 4+5 fonksiyonu, A kümesinin her elemanı K kümesine götürmemekte, hatta bunun tam aksine büyük bir kısmını E kümesine götürmektedir.

Ancak, A kümesinin aynı zamanda kazanan adaylar kümesinin (buna da B kümesi diyelim) bir alt kümesi olması nedeni ile, A kümesinin, B kümesinin tümleyeni olan ve bir alt kümesi daha ortaya çıkmaktadır.

Bu küme de tam olarak formül uygulanmadan kazananlar kümesidir. Sorulması gereken soru, formül uygulanan adaylar varken neden bunlar elenmiş de formül uygulanmayan adaylar kazanabilmiştir sorusudur!

Netice itibariyle 4+5 formülü, beklendiği ve H0 hipotezin mantıksal çözümlemesinde olduğu gibi kümeler ve fonksiyon teorilerine de tam olarak uyum sağlamamaktadır.

8. Tümevarım ve Tümden Gelim Teorileri

Bilimsel akıl yürütmeye üç yaklaşım vardır. Bunlar: Tümevarım (Endüksiyon), Tümdengelimi (Dedüksiyon) ve Anoloji (Benzeşim) yaklaşımlarıdır.

8.1. Tümevarım

Özelden genele, parçadan bütüne ulaşma biçimindeki akıl yürütmedir. Tümevarım bir çıkarım değil, bir varımdır. Çünkü sonuç, öncüllerini içerik bakımından aşmakta ve daha fazla bilgi kapsamaktadır.

Bilimsel yöntem açısından tümevarım çok önemlidir. Deney ve gözlem sonuçları, tümevarım ile biçim kazanır. Ancak mantıkçılar daha çok tümdengelimi mantığın bir yöntemi olarak görürler. Çünkü tümdengelimde sonuç zorunludur. Tümevarımda ise sonuç zorunlu değil, sadece olasılık taşımaktadır.

8.2. Tümdengelimi

Sonucun öncüllerinden zorunlu olarak çıktığı bir akıl yürütmedir. Tümdengelimi, bilgimizi artırıcı bir yöntemden çok bilgilerimizi çözücü, açığa çıkarıcı, denetleyici bir akıl yürütme işidir.

Tümdengelimde sonuç önermesi saklı bulunduğu ve akıl yürütme ile meydana çıkarıldığından dolayı tümdengelime çıkarım adı verilir. Tümdengelimde genel yargı ya da yargılardan sonuç durumundaki yargının (zaten öncüllerde var olan) açığa çıkarılması için inceleme yapılır.

8.3. Anoloji

Anoloji, özelden özele, parçadan parçaya ulaşma biçimindeki akıl yürütmedir. Andırmalı ya da benzetmeli akıl yürütme şeklindedir. Öncüller, sonucu zorunlu kılmamaktadır. Bir genelleme söz konusu değildir.

Anolojide ortak özellikler arttıkça sonucun doğru olma olasılığı da artar. Bu nedenle tümevarıma benzer. Ancak sonucun tikel olması (yani parçaya özel) olması tümevarıma olan farklılığını ortaya koyar.

Bilirkişi raporunda tespit edilen 4+5 formülü aldığı 1, 2, 5, 7 değerleri ile her ne kadar kazanan adayları %75' e %25 ayırt edebilme gücüne sahip olsa da tümevarımsal bir yaklaşımla

bulunmuş olması nedeni ile kazanan adayların tamamının ne istatistiksel ne mantıksal ne de matematiksel olarak ispat edebilmesi mümkün görünmemektedir.

Ancak tümdengelimsel bir inceleme ile kazanan bütün adayların, tüm adaylar kümesi içerisinde bir eleman ile ilişkilendirilebileceği kesindir. Burada tespit edilecek bir veya birden fazla fonksiyon ise muhtemelen, adayların 4+5 fonksiyonunda olduğu gibi, aday numaralarına göre oluşturulan alt kümeler üzerinden adayların ÖSYM puanları da dahil olmak üzere diğer benzeşen ve ayıran özelliklerinin de incelenmesi ile belirlenebilecektir.

Yani, tümevarımsal, genellemelere dayalı bir yaklaşım değil, tümdengelimsel ve anolojik bir yaklaşım ile daha doğru sonuçlara ulaşılabileceği değerlendirilmektedir.

Kaldı ki, hukuk da istatistiki bir sonuca göre toptan cezalandırıcı bir niteliğe sahip olmayıp, suçun bireyselliğini göz önünde bulunduran bir alandır. Bu nedenle de genellemeler ile elde edilmiş sonuçlardan ziyade, kişiye özel bir süreçtir.

Aksi görüş, bilirkişi raporunda yer alan avantajlı kazanan herkesin tek bir dava dosyası olarak incelenip tek bir ceza türü ile tüm avantajlı kazanan alt kümesinin cezalandırılmasını mantıklı görmek zorundadır. Bunun anlamı bir cezalandırma algoritmasının var olduğu olacaktır.

9. Algoritma

Matematik dilinde hiç düşünmeden uygulanan yöntemlere algoritma denir.

Matematiksel açıdan algoritma bir fonksiyon olarak da düşünülebilir.

Bilgisayar programcılığı açısından ise algoritma, bir problemin çözümünde izlenecek yol olarak tanımlanabilir.

Örneğin $f(x) = x^2$ şeklinde tanımlanan bir fonksiyon, algoritmik anlamda girdisi olan her değer için karesini hesaplamak üzere tanımlanmış bir algoritmadır.

Ancak, algoritmalar her zaman doğru sonuca ulaşmazlar.

Örnek olarak verdiğimiz $f(x) = x^2$ fonksiyonuna girdi olarak (a) karakterini vermemiz durumunda her ne kadar fonksiyon doğru tanımlanmış olsa da (a) karakterinin karesi matematiksel bir işlem sonucu üretmeyeceği için a^2 şeklinde kesin olmayan, yine değişken bir sonuç ortaya çıkaracaktır.

Programlama açısından aynı işlemi tekrar ettiğimizde ise, sonuç bu algoritmayı çalıştıran programın bir hata mesajı görüntüleyerek kullanıcıyı uyarması veya çalışmayı durdurması ile sonuçlanacaktır.

Bilirkişi raporunda da üretilen, aday numaralarının 4+5' nci hanelerinin 1, 2, 5 veya 7 değerini alması durumunda bu aday koduna sahip kişinin avantajlı olarak tanımlanması da bir fonksiyon veya bir algoritmadır.

$f(4+5) = 1$ veya $f(4+5) = 2$ veya $f(4+5) = 5$ veya $f(4+5) = 7$ ve aday başarılı ise bu aday suçludur sonucuna ulaşılmak istenmektedir.

Ancak, yukarıda da hem istatistiksel hem mantıksal ve matematiksel olarak da izah edildiği üzere bu algoritma her durumda geçerli değildir.

Çünkü aday numarası 4+5 formülüne uygun olduğu halde kaybeden adaylar ve bu formüle uygun olmadığı halde kazanan adaylar vardır.

Bu nedenle de, 4+5 formülü algoritmik anlamda da genel geçer tam doğru bir uygulamaya sahip değildir.

04. ÖSS 2005 ve HAMYO 2005 Sınav Kılavuzları

1. Verilerin ÖSYM Tarafından Sağlanması ve HAMYO 2005 Aday Veritabanının Hazırlanması

HAMYO (Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu), adayların ÖSYM Sınav sonucuna göre öğrenci alan askeri bir okuldur.

2005 yılı için ÖSYM sınav başvuru kılavuzu incelendiğinde kılavuzun 8' nci sayfasında 2.5.1.13. başlığı altında sınava giren adayların "Kara/Deniz/Hava Harp Okullarına, Kara/Hava Astsubay M.Y.O.' ya Girmeye İstekli Adayların Dikkatine" bölümlerin okunması ve işaretlenmesi yönündeki ifadelerden öğrenci HAMYO öğrenci alımının ÖSYM sınavı ile gerçekleştirildiği kesin bir şekilde tespit edilmiştir.

2.5.1.13.

13. GİRMEK İSTEDİĞİNİZ ASKERİ OKULLAR

Bu alanı, bu kılavuzun son sayfalarındaki "Kara/Deniz/Hava Harp Okuluna, Kara/Hava Astsubay M.Y.O.'ya Girmeye İstekli Adayların Dikkatine" bölümlerini okuyarak işaretleyiniz. Bu beş okuldan sadece birini, birkaçını veya hepsini işaretleyebilirsiniz. Bu okullara gitmek istemeyen adaylar bu alanı boş bırakacaklardır.

* Ek-1: ÖSYM Başvuru Kılavuzu (<https://www.osym.gov.tr/Eklenti/656,bsrpdf.pdf?0>)

Üniversite adaylarının sınava girişleri esnasında, askeri okullara girme isteklerini işaretleyebilecekleri bilgisi ve yönlendirmesi yer almaktadır.

Bu konu ayrıca, HAMYO 2005 Kılavuzunun 6' ncı sayfasında da yer almaktadır.

Kılavuzunda Başvuru başlığı altında (ç) bölümün (1)' nci maddesinde, başvuru için 2005 yılında ÖSS sınavına girmiş olma zorunluluğu ifade edilmiştir. Ancak, ÖSS' ye müracaatta ilgili alan işaretlenmiş olsa dahi başvuru formu ile ayrıca müracaat etme zorunluluğu olduğu ifade edilmiştir.

ÖSS kılavuzunda ilgili alanın işaretlenmiş olmasına rağmen neden tekrar başvuru formu düzenlenmesi gerektiği ise ilgili bölümün (2)' nci maddesinde açıklanmıştır. Bu bölümün işaretlenmiş olması öğrenciye ait bilgilere ulaşmakta ve bilgi kayıtlarında yapılabilecek hataları asgariye indirmek için önemlidir ifadesi ile öğrenci bilgilerinin bu alanın işaretlenmesi ile işaretleme yapan öğrenci bilgilerinin ÖSYM' den alındığı anlaşılmaktadır.

(2)' nci maddenin devamında ÖSS Kılavuzunda ilgili alanı işaretlememiş adayların da, diğer koşulları sağlamaları durumunda başvuru yapabilecekleri ifade edilmiştir.

Buradan adayların ÖSS başvurusu esnasında işaretleme yaparak başvuru yapanlar ve işaretleme yapmadan başvuru yapanlar olmak üzere ikiye ayrılabilir oldukları tespit edilmiştir.

ç. ÖSS'ye Girme Zorunluluğu Var mıdır? ÖSS Formunda "Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu'na Girmek İstiyorum" Bölümünü İşaretlemek Zorunlu mudur?

(1) Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu'na başvurabilmek için 2005 yılında ÖSS'ye girmek zorunludur. ÖSS'ye müracaatta ilgili alanı işaretlemiş olsanız dahi başvuru formu ile ayrıca müracaat etmek zorunludur.

(2) ÖSS'ye müracaatta "Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu'na Girmek İstiyorum" bölümünün işaretlenmesi öğrenciye ait bilgilere ulaşmakta ve bilgi kayıtlarında yapılabilecek hataları asgariye indirmek için önemlidir. Ancak, ÖSS başvurusunda "Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu'na Girmek İstiyorum" alanını işaretlememiş olanlar da diğer koşulları sağlamaları halinde Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu'na başvurabilirler.

Kılavuzunda Başvuru başlığı altında (f) bölümünde, İnternet yolu ile de başvuru ifade edilebildiği bilgisi yer almaktadır.

Adaylardan hem internet hem optik formu doldurarak yapılmamasının istendiği, bunun mükerrer başvuru olacağı ve bu nedenle geçersiz sayılacağı ifade edildiği görülmüştür.

Eğer İnternet ve posta başvuruları aynı veritabanı üzerinde işleniyor olsaydı, kişileri ayrıştırıcı TC kimlik numarası gibi tekil bilgilerin kullanılıyor olması nedeni ile mükerrer kayıtların ortaya çıkması söz konusu olmazdı.

Mükerrer kayıtları oluşmasından anlaşılan, ÖSYM' den devralınan verilerin adayların başvurusu ile yeni bir veritabanına alana taşınmasıdır. Bu nedenle aday hem posta hem İnternet aracılığı ile başvurması durumunda ÖSYM' den devralınan veritabanından başvuru yapan aday bilgilerinin yer aldığı veritabanına iki defa taşınmış olacağı için mükerrer kayıt ortaya çıkacaktır. Anlaşılabilirlik için bu yeni veritabanına ESAS ADAY veritabanı olarak isimlendirelim.

f. İnternet Yolu ile Başvurulabilir mi?

Başvurularınızı İnternet aracılığı ile www.hsotem.edu.tr veya www.hvkk.tsk.mil.tr adreslerini kullanarak da yapabilirsiniz. Optik Başvuru Formu doldurarak adrese göndermişseniz ayrıca İnternetten başvuru yapmayınız. Mükerrer başvurular geçersiz sayılacağından mağdur olabilirsiniz.

Aday bilgilerinin ÖSYM' den alınmasına rağmen tekrar başvuru yapılması ve bu başvuruların da İnternet veya optik form aracılığı ile posta yoluyla yapılması ne anlama gelmektedir.

1. ÖSS başvurusu esnasında işaretleme yapan tüm aday bilgileri sınav sonuç bilgileri ile birlikte devralınmaktadır.
2. Bu adaylar İnternet başvuru yapmaları durumunda ÖSS' den alınan kendi bilgilerinin esas aday veritabanına taşınmasını yapabilirler.
3. Bu adaylar optik form başvurusu yapmaları durumunda operatör tarafından ÖSS' den alınan aday bilgileri esas aday veritabanına aktarılır.
4. ÖSS başvurusu esnasında işaretleme yapmayan adaylar, İnternet veya optik form aracılığı ile ÖSYM' den devralınan adaylara eklenmektedir.
5. ÖSYM veritabanında bilgileri olmayan adaylar (İnternet veya posta yoluyla başvuru fark etmeksizin) doğrudan esas aday veritabanına kaydedilir.

Kılavuzun Başvuru başlığı altında (g) bölümünün (1)' nci maddesinde de İnternet yoluyla ya da yapılacak başvuruların da kabul edileceğinin ifade edildiği görülmüştür. Başvuru niteliği

itibariyle posta yoluyla veya elden aynı evrakların ilgililere teslim edilmesi aynı nitelikte olacağı için elden başvuru ayrıca değerlendirilmemiştir.

Kılavuzun Başvuru başlığı altında (g) bölümünde önemli olan madde (2)' dir. Bu madde başvuru işlemlerinin 03/01/2005 ile 31/03/2005 tarihleri arasında yapılacağı ifade edilmiştir. Yani başvurular tam olarak 3 ay sürmüştür.

Bu 3 aylık başvuru sürecinde ise, yukarıda maddeler halinde sıralanan işlemler her bir aday için kendi başvuru yöntemine göre gerçekleşmiştir.

g. Başvuru Formunu Ne Zaman, Nereye, Nasıl Teslim Edeceksiniz?

(1) İnternet yolu ile yapılan ya da elden başvurular da kabul edilecektir.

(2) Başvuru formunuzun, Nüfus Müdürlüklerinden alacağınız “Vukuatlı Aile Nüfus Kayıt Örneği” ile birlikte **03 Ocak 2005 - 31 Mart 2005** tarihleri arasında Hava Sınıf Okulları ve Teknik Eğitim Merkezi Komutanlığı'na ulaşması gerekmektedir. Bu tarihten sonra yapılacak başvurular kabul edilmeyecek ve postadaki gecikmeler ile internet hatlarında oluşabilecek teknik sorunlar nedeniyle meydana gelebilecek gecikmeler dikkate alınmayacaktır.

Bu tespit ve değerlendirmeleri bir araya getirecek olursak şu sonuca ulaşırız.

ÖSYM ilgili alanı işaretleyen öğrenci bilgileri devralınmıştır ancak bu devir yeterli olmayıp, işaretleme yapan ve yapmayan adayların İnternet veya posta yoluyla optik form göndermek suretiyle tekrar başvuru yapmıştır.

Tekrar başvuru yapan adaylar ÖSYM' den devralınan öğrenciler arasından ayrıştırılarak esas aday veritabanına aktarılmış veya kaydedilmiştir.

Bu devir ile ÖSYM' den devralınandan farklı olarak HAMYO 2005 adaylarını tamamını içeren bir veritabanı oluşturulmuştur.

Bu iş süreci ile HAMYO 2005 adaylarının oluşturulduğu bu aşamada, incelemelere konu olan Aday Numaralarının bu yeni oluşturulan veritabanına kayıt esnasında tanımlanmış olması gerekecektir.

Bu veritabanının ise, başvuruların yapıldığı 03/01/2005 ile 31/03/2005 tarihleri arasında, adayların herhangi bir kritere bağlı olmaksızın, ilk 4 hanesi adayın lise mezuniyet alan kodu olmak üzere, son 5 hanesi ilk başvuran küçük sıra numarasını alır kuralı ile aday numaralarının belirlenmesi şeklinde tanımlanmış olması muhtemeldir. Yani, adayın İnternet üzerinden başvuru zamanı veya posta yoluyla başvurmuşsa aday bilgilerinin bir operatör tarafından işlendiği tarih aday numarası için belirleyicidir. Bir anlamda aday numarasının son 5 hanesi adayların başvuru zamanına göre sıralanmasıdır.

Bunun tersi yönde herhangi bir bilgi mevcut değildir.

İş sürecinin öngörülenden farklı adımları olabilir, ancak veritabanı sahipliği HAMYO 2005 adaylarını içeren veritabanının oluşturulması aşamasında gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

En nihayetinde ortaya çıkan ve aday işlemlerinde kullanılan HAMYO 2005 aday veritabanının oluşumunu elbetteki, adayların mezuniyet alanları da etkilemiştir.

Ayrıca ÖSS 2005 başvuru tarihleri ile HAMYO 2005 başvuru tarihleri birbirini takip eder nitelikte olması nedeni ile lise mezuniyet alanları açısından değerlendirmesi yapılmıştır.

Bu iki konu adayların, aday numaraları ve mezuniyet alanları ile ilişkili olmasından dolayı bu çalışma kapsamında ele alınmamıştır.

2. Seçim Aşamalarına Çağrılacak Adayların Belirlenmesi

Seçim aşamalarına çağırılma kriterleri ile aday nitelikleri arasındaki uyumluluğa bağlı olarak gerçekleştirilmiştir.

Çağırılma kriterleri her bir aday için geçerli olması nedeni ile genellenebilir nitelikte olup incelenmiştir.

Kılavuzda Seçim Aşamaları başlığı altında (a) bölümünde (1) maddede seçim aşamasına çağırılmadan önce başvuran adayların okul türlerine göre kendi içlerinde puan sıralamasına tabi tutulacaklarının ifade edildiği görülmüştür.

Yukarıda da izah edildiği gibi ÖSS başvurusunda ilgili alanın işaretlenmiş olması başvuru için yeterli değildir. İnternet veya posta yolu ile tekrar başvuru sonucu HAMYO 2005 Aday Veritabanı oluşturulmuştur. Bu nedenle maddede belirtilen sıralamanın HAMYO 2005 Aday Veritabanına kaydı yapılan adaylar arasında yapıldığı anlaşılmıştır.

3. SEÇİM AŞAMALARI

a. Seçim Aşamalarına Kimler Çağrılacaktır?

(1) Başvuru koşullarını taşıyarak Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu'na başvuran adaylar kendi okul türleri ve öğrenim kolları içinde ÖSS'den aldıkları ham puana göre sıralanacaktır.

Madde (2)' de sıralama sonrası her bir lise mezuniyet alanında ÖSS' den 160 ham puan altında puan alan adayların elendiği anlaşılmaktadır. Bu maddeden, ÖSS' den alınan öğrenci bilgilerinde herhangi bir puan kısıtlaması yapılmadığı, başvuru sırasında da adayların 160 puan altında ham puana sahip olması nedeni ile elemeye veya başvurularının reddedilmeye tabi tutulmadığı anlaşılmaktadır. Zaten, ÖSS sınavı ile HAMYO sınavı başvuru zaman aralıkları da buna uygun değildir.

(2) Kendi öğrenim kolunun puan türünden ÖSS'den 160 ham puanın altında alan öğrenciler elenmiş sayılacaktır.

Madde (3) seçim aşamalarına çağrılacak olan adayların kimler olduğunun belirleyicisidir. İhtisas alanları ile uyumlu olan lise mezuniyet alanları arasındaki ilişkiyi izah etmesi nedeni ile, seçim aşamalarına çağrılan adayların belirli alan kodlarında olacağını açık bir şekilde ifade etmektedir.

ÖSS tercihlerinde başvuru amaçlı yapılan işaretleme ve HAMYO 2005 başvuru yöntemleri aşamalarında herhangi bir lise mezuniyet alanı kısıtlaması olmaması nedeni ile başvuru ÖSS' yer giren herkese açıkken, burada yer alan ifade ile pek çok adayın uygun lise mezuniyet alanından olmadıkları için doğrudan elenecekleri açık bir şekilde anlaşılmaktadır.

Bu maddeden anlaşılan bir diğer önemli nokta ise, mezuniyet alanlarına göre seçim aşamalarına çağrılan adayların aday numaralarının ilk 4 hanesinde mezuniyet kodlarının yer almasından dolayı, aday numarasına bağlı olarak da gruplar oluşturması ve bu grupların tüm adaylarla uyumsuz bir dağılım göstereceğidir.

Nihayetinde de kayıt hakkı kazanan adayların, seçim aşamalarına çağrılan adayların mezuniyet alanları ile uyumlu bir dağılıma sahip olmasının zorunlu olarak ortaya çıkacak bir durum olacaktır.

(3) Hava Kuvvetleri Komutanlığı'nca hangi ihtisas için kaç Hava Astsubayı yetiştirileceği ve bu ihtisaslar için hangi öğrenim kollarından mezun olmuş adaylara ihtiyaç olduğu belirlenmiştir. Bu öğrenim kollarından mezun ve kendi öğrenim kolunun puan türünden 160 ve yukarı puan alan öğrencilerden en yüksek puanlıdan başlamak üzere, ihtiyaç duyulan sayıda aday seçim aşamalarına çağrılacaktır.

Madde (3) den sonra üç paragraf halinde ihtisas sınıfları ile lise mezuniyet alanları arasındaki önceliklendirmenin nasıl yapılacağına dair örnek ve açıklamalar bulunduğu görülmüştür.

İlk paragrafta bir ihtisas sınıfı için lise mezuniyet alanının ihtisas alanı ile mesleki yakınlığına göre bir önceliğe sahip olacağı anlaşılmıştır.

Örneğin; Uçak Bakım Sınıfı'nın "X" ihtisasında yetiştirilmesi planlanan Hava Astsubayı miktarı 10, Uçak Bakım Sınıfı'nın "X" ihtisası kaynak öncelikleri; 1 inci öncelikle 2728 kodlu Uçak Motorları Bölümü mezunları, 2 nci öncelikle 2734 Uçak Motorları Bakım ve Onarımı mezunları ve 3 üncü öncelikle 1595 kodlu Fen/Fen Bilimleri mezunları olsun. (Birinci, ikinci ve üçüncü öncelikli olarak belirlenen öğrenim kolları birden fazla olabilir. Örnekte kolay anlaşılması bakımından sadece birer öğrenim kolu belirtilmiştir.)

İkinci paragrafta alımı yapılacak her 1 öğrenci için seçim aşamalarındaki elenecek adayların da var olacağı göz önünde bulundurularak 6 adayın seçim aşamalarına çağrılacağı ifade edildiği görülmüştür.

Üçün, son ve en önemli paragrafta ise, adayların öncelikli olarak ÖSS puanlarından bağımsız olarak, ihtisas alanı ile lise mezuniyet alanı arasındaki mesleki yakınlığa göre okula kabul edileceklerinin ifade edildiği görülmüştür.

Yani, tıpkı seçim aşamalarına çağrılan adayların belirli lise mezuniyet alanlarında yoğunlaşmış olması gibi, okula kabul edilen adayların da belirli lise mezuniyet alanlarında yoğunlaşması olağan bir durum olarak ortaya çıkacaktır.

Yetiştirilmesi planlanan 10 Hava Astsubayı için seçim aşamalarında elenecek öğrenciler olacağı da göz önünde bulundurularak örneğin; 60 öğrenci çağrılacaktır. Bu öğrencilerden 1 inci öncelikle Uçak Motorları bölümünden en yüksek puanlılar çağrılır. 60 rakamına ulaşacak yeterli öğrenci yoksa, 2 nci önceliğe geçilerek Uçak Motorları Bakım ve Onarım mezunlarından öğrenci çağrılarak, 60 rakamına ulaşmaya çalışılır. Kaynağında yeterli öğrenci bulunamaması halinde, 60 öğrenciye tamamlanmak üzere 3 üncü öncelik olarak belirlenen Fen/Fen Bilimleri öğrencilerine çağrı yapılarak 60 rakamına ulaşılır.

Örnekten de anlaşılacağı gibi bu durumda daha küçük ÖSS puanına sahip 2728 kodlu Uçak Motorları Bölümü mezunlarına çağrı gönderilebilecek, daha yüksek puana sahip olsa dahi Fen/Fen Bilimleri mezunlarına çağrı gönderilmeyecektir.

Madde (4)' de ise seçim aşamalarının tamamında başarılı olan adayların asil ve yedek adaylar olarak ayrıştırılacağına ilişkindir. Yani, seçim aşamaları sonucunda başarılı olan aday sayısı okula kayıt olan, okul kayıt kontenjanı kadar değil, kılavuzda belirtilmemiş olmakla birlikte okul kontenjanı ile yedek kazananların sayısı kadardır. Bu tespit daha sonra kullanılacaktır.

(4) Seçim aşamalarından geçerek başarılı olanlara da aynı işlem uygulanacak, öğrenim kolu önceliği göz önünde bulundurulurken asil ve yedek adaylar belirlenecektir.

Madde (5)' de açıkça ifade edildiği üzere, lise mezuniyet alanı, ihtisas alanları ile uyumlu olan adaylar seçim aşamalarına çağrılacaktır. Diğerleri, seçim aşamalarına dahi katılmayacaklardır. Yani, seçim aşamalarına yalnızca belirli alan mezunları katılacak bu nedenle de adaylar hali hazırda aday numarasının 4' ncü hanesine göre gruplanmış halde olacaktır.

(5) Örnek uygulama Hava Kuvvetleri'nin her ihtisası için ilgili öğrenim koluna uygulanarak belirlenecek öğrencilere çağrı mektubu gönderilecektir. Bu kılavuzda yer alan okul türü ve öğrenim kolundan herhangi birine uygun ihtisasta personel yetiştirilmesinin öngörülmemesi halinde o öğrenim kolundan öğrenci çağrılmayabilecektir.

Madde (6)' da 2005 yılı için yaklaşık 6.000 adayın seçim aşamalarına çağrılacağı değerlendirildiğinin ifade edildiği görülmüştür. Bu maddeden, sınav kılavuzunun yayımlandığı aşamada dahi, hangi ihtisas alanında kaç adayın okula kabul edileceğinin belli olmadığı anlaşılmaktadır.

(6) 2005 yılı seçim aşamalarına yukarıda açıklanan yöntemle belirlenmiş yaklaşık 6.000 öğrencinin çağrılacağı değerlendirilmektedir.

3. Mülakat Öncesi Seçim Aşamaları

HAMYO 2005 Kılavuzu' nun 9' ncu sayfasından itibaren seçim aşamalarına çağrılan adayların hangi aşamalardan geçeceklerinin detaylı bir şekilde maddeler halinde açık bir şekilde izah edildiği görülmüştür.

d. Seçim Aşamaları Nelerdir?

Seçim aşamaları:

- (1) Başvuruların Değerlendirilmesi
- (2) İlk Kontrol
- (3) Kişilik Testi
- (4) Ön Sağlık Değerlendirmesi
- (5) Fiziki Kabiliyet Değerlendirme Testi (FKDT)
- (6) Mülakat (Görüşme)
- (7) Karar Kurulu
- (8) Sağlık Muayenesi
- (9) İntibak Eğitimi

Seçim Aşamaları Nasıl Uygulanacak? başlığı altında her bir seçim aşaması için açıklamalar olduğu görülmüştür.

Birinci seçim aşaması olan Başvuruların Değerlendirilmesi aşamasında, ÖSYM' den alınan bilgiler ile başvuru formlarında yer alan beyanların karşılaştırılması suretiyle değerlendirildiği görülmüştür.

Bu aşamada herhangi bir eleme yapılıp yapılmayacağı belirtilmemiştir.

e. Seçim Aşamaları Nasıl Uygulanacaktır?

(1) Başvuruların Değerlendirilmesi:

Başvurular, ÖSYM'den alınan bilgiler ve başvuru formunuzdaki beyanlarınız göz önüne alınarak değerlendirilecektir. Bu değerlendirmede beyanınıza göre başvuru koşullarını taşıyıp taşımadığınız, öngörülen bölümlerden mezun olup olmadığınız ve diğer hususlar değerlendirilecektir.

İkinci seçim aşaması olan İlk Kontrol aşamasında, adayların kendilerine gönderilen çağrı mektubu ve diğer evrakların eksiksiz olup olmadıklarının kontrol edileceği, evrakların adayın beyanlarını doğrulayıp doğrulamadıkları, eksik evrakları tamamlayamayacak olması veya beyanı ile evraklar üzerindeki bilgilerin tutarsız olması durumunda adayın eleneceği ifade edilmiştir.

Bu aşamanın bir eleme aşaması olduğu anlaşılmıştır.

(2) İlk Kontrol:

Kendilerine çağrı mektubu gönderilen ve internette listesi yayınlanan öğrencilerin Hava Sınıf Okulları ve Teknik Eğitim Merkezi Komutanlığı'na geldiklerinde yapılan ilk kontroldür. Bu kontrolde:

(a) Adayların çağrı mektubu ve kendisinden istenen evrakların tam ve eksiksiz olduğu,

- (b)** Evrakların, adayın başvuru beyanını doğrulayıp, doğrulamadığı kontrol edilir.
- (c)** Evrakında eksiklik bulunanlardan sınav süresi içinde eksik evrakını tamamlayamayacağı anlaşılanların müracaatları geçersiz sayılır ve elenmiş kabul edilir.
- (ç)** Evraklarından herhangi birisinin başvuru beyanına uymadığı tespit edilenler de (Örneğin öğrenim koluna ilişkin kodlama ile diplomadaki mezuniyet kolunun birbirini karşılamaması) elenmiş kabul edilir ve haklarını yitirmiş olurlar.

Üçüncü seçim aşaması olan Kişilik Testi aşamasında adaylara 180-200 soruluk bir test uygulanacağı, test sonucunda adayların başarılı/başarısız olarak ayrıştırılmayacağı ifade edilmiştir.

Bu aşamada herhangi bir eleme yapılmayacağı anlaşılmıştır.

(3) Kişilik Testi:

İlk kontrolden geçen öğrenciler 180-200 soruluk bir teste girerler. Bu test bilgiyi ölçen bir test olmayıp, öğrencilerin kişilik yapısının, ruhsal durumlarının ve duygusal yapılarının nasıl olduğunun tespitine yöneliktir. Testte başarılı/başarısız değerlendirmesi yapılmaz. Daha çok mülakat (Görüşme) aşaması için öğrenci hakkında fikir edinmek için yapılan bir testtir.

Dördüncü seçim aşaması olan Ön Sağlık Değerlendirmesi aşamasında adayların fiziksel görünüm, yaş, boy, vücut ağırlığının istenen standartlarda olup olmadığının değerlendirileceği, değerlendirme kriterlerinin Tablo-3' de yer aldığı ifade edildiği, kriterlere uygun olmayan adayların eleneceği anlaşılmıştır.

Bu aşamanın bir eleme aşaması olduğu anlaşılmıştır.

(4) Ön Sağlık Değerlendirmesi:

(a) Öğrencilerin fiziksel görünümünün yaş, boy, vücut ağırlığının istenen standartlarda olup olmadığının tespit edildiği bir değerlendirmedir. (TABLO-3) Bu değerlendirmede ayrıca, öğrencilerin genel fiziki görünümleri yanında görme bozukluklarının, renk körlüğünün, düz tabanlılığının olmadığı ve çene yapısının uygunluğu kontrol edilmektedir.

(b) Öğrenci ve velilerinin maddi ve manevi kayıplara uğramaması için ; öğrencinin uygun boy ve kiloda olup olmadıklarından, renk körlüğü bulunup bulunmadığından, lazer ya da başka bir yöntemle iyileştirilmiş olsa dahi göz bozukluğunun olmadığından emin olarak seçim aşamalarına gelmesi önemlidir.

Beşinci seçim aşaması olan Fiziki Kabiliyet Değerlendirme Testi (FKDT) aşamasında adayların 400 metre koşu, kol çekme, mekik çekme, durarak çift ayak atlama işlemlerini yapacakları her bir işlem için baraj değerlerin altında olmaları halinde elenecekleri anlaşılmıştır.

Bu aşamanın bir eleme aşaması olduğu anlaşılmıştır.

(5) Fiziki Kabiliyet Değerlendirme Testi (FKDT):

(a) Ön sağlık değerlendirmesinden başarı ile geçen öğrenciler Fiziki Kabiliyet Değerlendirme Testine alınır. FKDT dört branşta yapılır.

- (i) 400 metre Koşu (Barajı 80 saniyedir.)
- (ii) Kol Çekme (Baraj nizami olarak yapılan üç tekrardır.)
- (iii) Mekik (Baraj 60 saniyede nizami 25 tekrardır.),
- (iv) Durarak Çift Ayak Uzun Atlama (Baraj 180 cm.'dir.)

(b) Branşlardan barajı geçemeyen aday elenmektedir. FKDT'ye önceden hazırlanarak gelmeniz, başarınızı artıracak buradan derecelerinize göre alacağınız notlar, performans değerlendirmenize doğrudan etki edecektir.

4. Mülakat (Görüşme) Aşaması

Altında seçim aşaması olan Mülakat (Görüşme) aşamasında (a) maddesinde Ön Sağlık ve FKDT' den başarılı olan adayların bir komisyon ile yüz yüze değerlendirmesinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu aşamanın bir eleme aşaması olduğu anlaşılmıştır.

Ön Sağlık ve FKDT aşamaları öncesinde de adayların, ikinci aşamada (İlk Kontrol) da elemeye tabi tutuldukları unutulmamalıdır.

Bu suretle açıktır ki, Mülakat (Görüşme) aşamasına daha önceki seçim aşamalarında elenen adaylar katılmamışlardır.

Ayrıca, Mülakat (Görüşme) aşamasına katılan her aday da ilerleyen aşamalarda da izah edileceği üzere okula kayıt hakkı kazanmamıştır.

Bu aşama bazı adayların avantajlı hale getirildikleri aşama olması nedeni ile önemlidir. Yukarıdaki iki cümle, diğer aşamaların da irdelenmesi sonrasında tekrar ele alınacak ve örneklenecektir.

(6) Mülakat (Görüşme) :

(a) Mülakat (Görüşme) aşaması, Ön Sağlık ve FKDT'den geçen öğrencilerin, yüz yüze bir komisyon ile görüşmesinde yapılan değerlendirmedir.

(b) Beş kişilik bir komisyon tarafından, öğrenciye çeşitli sorular yöneltilerek; öğrencinin konuşma tekniği, kendine güveni, psikolojik yapısı ve davranışları değerlendirilmektedir.

(c) Komisyon üyeleri konularında uzman ve eğitim görmüş personeldir. Öğrencinin bilgisinin ölçüldüğü bir sınav değil, çeşitli tekniklerle öz güveninin, konuşmasındaki akıcılığın, mantıklı ve aksaksız konuşmasının değerlendirildiği bir aşamadır. Komisyon tarafından başarısız bulunan öğrenciler elenmektedir.

Yedinci aşama olan Karar Kurulu aşamasında (2) İlk Kontrol, (2) Kişilik Testi, (3) Ön Sağlık Değerlendirmesi, (5) FKDT ve (6) Görüşme (Mülakat) aşamalarında başarılı olan adayların değerlendirilmeye tabi tutuldukları ifade edilmiştir.

Bu aşamanın da yüz yüze görüşme ile önceki seçim aşamalarında başarılı olmuş adayların yüz yüze değerlendirilmesi sonrasında ayrıştırıldığı ve başarısız olduğu değerlendirilen adayların elendiği bir aşama olduğu görülmüştür.

Bu aşamanın bir eleme aşaması olduğu anlaşılmıştır.

(7) Karar Kurulu :

İlk kontrol, kişilik testi, ön sağlık değerlendirmesi, FKDT ve görüşme (Mülakat) aşamalarında başarılı olan adaylar, karar kurulu değerlendirmesine tabi tutulurlar. Karar kurulu, Komutanlık emri ve özel yönergelere göre kurulan üst rütbeli subaylardan oluşmuş bir kuruldur. Bu kurul, seçim aşamalarında başarılı olmuş öğrencileri yüz yüze görüşme ile son bir değerlendirmeye tabi tutmaktadır. Değerlendirme sonucu olumsuz karar verilen öğrenciler başarısız sayılıp, elenmektedir. Buradaki değerlendirmede genel olarak bilgiyi ölçmeye yönelik bir değerlendirme yapılmayıp, öğrencinin davranış, mantık zinciri kurma ve genel görünüşü ile Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu öğrencisi olup olamayacağı hakkında değerlendirme yapılmaktadır.

5. Mülakat Sonrası Seçim Aşamaları

Sekizinci aşama olan Sağlık Muayenesi aşamasında, önceki aşamalarda başarılı olan adayların, Askeri Hastanelerden alacakları rapora bağlı olarak elendikleri görülmüştür. Yani, bir aday tüm aşamalarda başarılı olsa dahi, sağlık raporunun uygun olmaması durumunda elenecektir. Bu aşamadaki eleme tamamen seçim aşamalarından bağımsız, askeri hastaneden alınacak bir rapora bağımlı olduğu görülmüştür.

(8) Sağlık Muayenesi :

(a) Seçim aşamalarında başarılı olan öğrenciler, kendilerince uygun görülecek Hava Kuvvetleri Komutanlığı tarafından tespit edilmiş Askeri Hastanelerden birine “Askeri Öğrenci Olur” kararlı sağlık kurulu raporu almak üzere sevk edileceklerdir.

(b) “Askeri Öğrenci Olur” kararlı sağlık raporu alan öğrenciler raporlarını posta; kargo veya elden en geç **17 AĞUSTOS 2005** günü saat 17.00’ye kadar Hava Sınıf Okulları ve Teknik Eğitim Merkezi Komutanlığı İnsan Kaynakları Değerlendirme, Seçme ve Yerleştirme Şube Müdürlüğünde (35415-Gaziemir/İZMİR) bulunduracaktır.

Dokuzuncu aşama olan İntibak Eğitimi aşamasına seçim aşamalarında elenmeyen, mülakat ve karar kurullarından elenmeyen, askeri öğrenci olur ibareli, askeri hastaneden rapor alabilen adayların katılabileceği anlaşılmıştır.

İntibak eğitimi aşamasında, adayların, kabul edilecekleri ihtisas alanlarına bağlı olarak ilgili lise mezuniyet alanlarına göre sıralanacağı ve çağrılacakları ifade edilmiştir.

Bu aşamada da başarılı olan adayların okula kabul edileceği ifadesi ile son seçim aşaması olduğu anlaşılmıştır.

Ancak, (b) maddesinde bu kaydın geçici bir kayıt olduğu, intibak eğitiminde de adayların elenebileceği ifade edilmiştir.

(9) İntibak Eğitimi :

(a) Sağlık muayenesi sonunda “Askeri Öğrenci Olur” raporu alan öğrenciler öğrenim kollarına göre sıralanırlar. Hava Kuvvetleri Komutanlığı’nca o yıl hangi ihtisastan kaç öğrenci Hava Astsubayı olarak yetiştirilecekse, kendi öğrenim kolları içinden 3 üncü madde “a” fıkrasındaki örneğe uygun olarak adaylar belirlenir. Belirlenen adaylara intibak eğitime katılmak için çağrı yapılır.

(b) İntibak eğitime çağrılan öğrencilerin geçici kayıt yapılarak, Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu’na kabul edilirler.

(c) İntibak eğitimi süresi Hava Kuvvetleri Komutanlığı tarafından belirlenir. Bu süre 2 ile 8 hafta arasında değişebilir.

Bu aşamanın, (ğ) bölümü ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği görülmüştür.

Çünkü, intibak eğitime katılmaya hak kazanan adayların çağrılması ancak eğitime katılmak üzere geçici kayıt yaptırmaması durumunda yedek adayların çağrılacağı, (ğ) bölümünün (3) maddesinde açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Ayrıca, yedek adaylar çağrılmış olsa dahi, intibak eğitimi sonucunda da uygun görülmeyen adayların eleneceği de İntibak Eğitimi aşamasının (d) bölümünde açıklanmıştır.

Bu suretle anlaşılacağı üzere, intibak eğitime de okula kabul edilecek öğrenci sayısından daha fazla aday çağrılmaktadır.

- (ç)** İntibak eğitimi öğrencilerin askerliğe uyum sağlayıp sağlayamayacaklarının değerlendirildiği bir eğitimidir. Bu eğitim süresince giyecek, yiyecek ve yatacak ihtiyaçları Hava Sınıf Okulları ve Teknik Eğitim Merkezi Komutanlığı tarafından karşılanmaktadır.
- (d)** Askerliğe uyum sağlayamayacakları değerlendirilen öğrenciler elenir ve Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu öğrencisi olma hakkını kaybeder.
- (e)** Başarılı olanlar İntibak Eğitimi sonunda törenle yemin ederek, Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu öğrencisi olmaya hak kazanırlar.

ğ. Sonuçlar Nasıl Duyurulacaktır?

- (1)** Seçim aşamalarına çağrı, internet yolu ve çağrı mektubu gönderilerek yapılacak, gazete ilanı verilmeyecektir.
- (2)** Tüm seçim aşamalarından sonra performans değerlendirmesi ile asil ve yedek olarak sıralanan öğrencilere duyuru internet yolu ile yapılacak, ayrıca adreslerine asil ve yedekler için durumlarını belirtecek şekilde mektup yollanacaktır. (Gazete ilanı

verilmeyecektir.)

(3) Yedek adayların asiller yerine geçici kayıt için çağrılmaları telefonla yapılacaktır. Bu durum kendilerine gönderilecek mektupta da açıklanacaktır. Asil adayların yerine yedeklerin çağrılabilmesi için aradaki zaman son derece kısadır. Bu nedenle telefonla haberleşme kullanılacaktır. Dolayısıyla adayların kendilerine ulaşılabilecek doğru telefon numaralarını Başvuru Formunda belirtmeleri son derece önemlidir.

6. Seçim Aşamaları Sonucu

Netice itibariyle, bilirkişi raporunda, seçim aşamalarına çağrılan adaylar ile kesin kayıt yaptıran adaylar arasında yapılan bir inceleme kesin bir şekilde yanlış verilerin incelenmesi ve haliyle de yanlış sonuçların elde edilmesidir.

İncelenmesi gereken eğer bir kısım adayın avantajlı hale getirildiği iddiası altıncı seçim aşaması olan Mülakat (Görüşme) aşaması ise, mülakata giren adaylar ile bu mülakatta başarılı olan adaylar arasında olmalıdır.

Ayrıca, eğer bir kısım adayın avantajlı hale getirildiği iddiası yedinci seçim aşaması olan Karar Kurulu aşaması ise, kurula giren adaylarla kurulda başarılı olan adaylar arasında olmalıdır.

Çünkü, altıncı ve yedinci aşamalar öncesinde, seçim aşamalarına çağrılan adayların bir kısmı elenmiştir ve bu nedenle çağrılan adayların tamamının incelenmesi yanlıştır ve yanlış sonuçlara ulaşılmasına neden olacaktır.

Çünkü, altıncı ve yedinci aşamalar sonrasında da adaylar elenmeye devam edilmektedir, bu nedenle okula kayıt yaptırmış olan adaylardan daha fazlası bu aşamalarda başarılı olmuştur.

Gerek belirli ihtisas alanlarına belirli lise mezuniyeti alanlarının kabul edilmesi gerekse mülakat ve karar kurulu aşamaları öncesi ve sonrasında da elemelerin olması nedenlerinden dolayı, HAMYO 2005 sınavında bilirkişilerce belirlenen formülün bir kısım adayları avantajlı hale getirdiğinden bahsedebilmek mümkün değildir.

Ek olarak, açıklamalar kısmında da izah edildiği üzere, bilirkişilerce kullanılan yöntemin uygun verilerin analizinde kullanılabilirliğini değerlendirebilmek için, mülakat ve karar kurulu aşamalarında katılan ve başarılı olan adayların bilinmesi gerekmektedir.

05. Bilirkişi Raporu ve Eklerinin İncelenmesi

HAMYO 2005 Sınavına ilişkin bilirkişilerce yapılan çalışmalara ilişkin temin edilen ve incelenen evraklar şunlardır:

1. 13/12/2019 tarihli, sol alt köşesinde 2017/124861 No. lu Soruşturma Bilirkişi Raporu-2 ibareli, Orta Doğu Teknik Üniversitesi anketli, 2017/124861 No. lu Soruşturma Bilirkişi Nihai Raporu konulu üst yazı (4 sayfa) ve aynı tarihli, sol alt köşesinde 2017/124861 No. lu Soruşturma Bilirkişi Raporu-2 ibareli, Ortadoğu Teknik Üniversitesi anketli, HHO ve HAMYO (sözlü) Sınavına İlişkin Bilirkişi Raporlarının Ayırıştırılması konulu üst yazı (3 sayfa).
2. Tarihsiz, sağ alt köşesinde HAMYO 2005-1.Faz Test Sonuçları ibareli, takip eden sayfalarda sol üst köşelerinde HAMYO 2005 Test Grubu 1.' den 10' a kadar ayrı ayrı ibareli, Bilirkişi Raporu 1. Faz Test Sonuçları başlıklı yazı (11 sayfa).
3. Tarihsiz, sağ alt köşesinde HAMYO 2005-2.Faz Test Sonuçları ibareli, Bilirkişi Raporu 2. Faz Test Sonuçları başlıklı yazı (1 sayfa).
4. Tarihsiz, sol alt köşesinde 21.May.2018 15:32:27 ibaresi, sağ alt köşesinde HAMYO 2005-Test Değerlendirme Raporu ibareleri yer alan Test Değerlendirme Raporu başlıklı yazı (1 sayfa).
5. Tarihsiz, Orta Doğu Teknik Üniversitesi anketli, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı' na hitaben yazılmış, ilgi (e) maddesi itibariyle 13/12/2019 tarihli Bilirkişi Raporu' na ek bilgi olarak sunulduğu anlaşılan üst yazı (1 sayfa).

13/12/2019 tarihli raporun sol alt köşesinde 2017/124861 No. lu Soruşturma Raporu-2 ibaresi yer alması ve 6 nolu üst yazının ilgi (b) ve ek (d) maddelerinde yer alan bilirkişi raporu ve ek bilirkişi raporlarının varlığı görülmesinden dolayı, (b) ve (d) maddelerinde yer alan raporun 1 ve 2 nolu raporlar olduğu değerlendirilmiş, mevcut olmaması nedeni ile 1 nolu rapor ve ilgili ek rapor incelenmemiştir.

Yukarıdaki resmi bilgi ve belgelere ek olarak 2005 yılı ÖSS ve HAMYO kılavuzları ile kaynakça kısmında isimleri belirtilen kitaplar da raporun hazırlanmasında kullanılmıştır.

Bilirkişi raporunun bu raporda incelenen HAMYO 2005 sınavına özel olmadığı, aynı tarihli her iki üst yazıdan da anlaşılmış, HHO ve HAMYO (sözlü) Sınavına İlişkin Bilirkişi Raporlarının Ayırıştırılması konulu üst yazıda yer alan tablodan, 2005, 2011, 2012 yılları HAMYO sınavı, 2008 yılı HHO Sınavında şifre tespit edildiği ifadesinin yer aldığı görülmüştür.

YILI	SINAV ADI (HAMYO)
2004	Yeterli veri bulunmadığından değerlendirme yapılamadı.
2005	Hipotez kabul edilmedi - Formül tespit edildi.
2006	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.
2007	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.
2008	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.
2009	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.
2010	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.
2011	Hipotez kabul edilmedi - Formül tespit edildi.
2012	Hipotez kabul edilmedi - Formül tespit edildi.
2013	Yeterli veri bulunmadığından değerlendirme yapılamadı.
2014	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.
2015	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.
2016	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.

YILI	SINAV ADI (HHO)
2004	Yeterli veri bulunmadığından değerlendirme yapılamadı.
2005	Yeterli veri bulunmadığından değerlendirme yapılamadı.
2006	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.
2007	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.
2008	Hipotez kabul edilmedi - Formül tespit edildi.
2009	Hipotez kabul edildi - Formül tespit edilemedi.

2017/124861 No. lu Soruşturma Bilirkişi Nihai Raporu konulu üst yazıdan bilirkişilerden incelenmesi istenen konunun aday numaralarının rakamlarıyla oluşturulan formülün, formül uygulanan adayların, formüle uyan kazanan adayların, formüle uymayan kazanan adayların, mülakatı geçenlerden formüle uyanların mülakatı geçenlerin tümüne oranının (yüzdeler şeklinde) tespit edilmesi olduğu görülmüştür.

TSK bünyesinde astsubaylık ve subaylık sınavlarında mülakata girecek adaylara verilen aday numaralarının belli bir formüle göre düzenlenerek, FETÖ/PDY mensubu mülakat komisyonu üyelerinin, aynı terör örgütüne mensup adayları belirleyerek mülakattan geçmelerini temin ettiği iddiasına ilişkin yürütülen 2017/124861 numaralı soruşturma kapsamında bilirkişi olarak atanmış bulunuyoruz.

Tarafımızdan istenen, aday numaralarının rakamlarıyla oluşturulan formülün, formüle uyan adayların, formüle uyan kazanan adayların, formüle uymayan kazanan adayların, mülakatı geçenlerden formüle uyanların mülakatı geçenlerin tümüne oranının (yüzdeler şeklinde) tespit edilmesidir.

...KOM Daire Başkanlığı tarafından teslim edilen listelerin incelenmesi

Görevlendirme konusunun benzer bir ifadenin HHO ve HAMYO (sözlü) Sınavına İlişkin Bilirkişi Raporlarının Ayrıştırılması konulu üst yazıda da "...personel temini mülakat (sözlü) sınavlarına katılan adaylara ilişkin bilgiler verilerek oluşturulan formülün tespiti amacıyla bilirkişi olarak görevlendirildik" ifadesinden anlaşılmıştır.

İlgi (a) talimatınız ile TSK bünyesinde gerçekleştirilen astsubaylık ve subaylık sınavlarında mülakata girecek adaylara FETÖ mensuplarınca örgüt elemanlarına avantaj sağlamak amacıyla aday numarası verildiği, oluşturulan formül sayesinde örgüt üyelerinin tanındığı ve bu şekilde diğer adaylara avantaj sağlayarak mülakat sınavlarından geçmelerinin sağlandığı bildirilerek Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde yapılan personel temini mülakat (sözlü) sınavlarına katılan adaylara ilişkin bilgiler verilerek oluşturulan formülün tespiti amacıyla bilirkişi olarak görevlendirildik.

Görevlendirme konusuna ilişkin her iki üst yazıda da ortak olarak ifade edilen, mülakatta bazı adayların avantajlı hale getirildiği ve bunun için aday numaralarına dayalı bir formülün kullanıldığıdır.

2017/124861 No. lu Soruşturma Bilirkişi Nihai Raporu konulu üst yazının devam eden sayfalarında inceleme detaylarına ilişkin bilgiler olduğu ve ilgili diğer evraklar olan HAMYO 2005-1.Faz Test Sonuçları, HAMYO 2005-2.Faz Test Sonuçları ve HAMYO-2005 Test Değerlendirme Raporu başlıklı evraklarda da incelemelerde elde edilen istatistiki verilerin yer aldığı görülmüştür.

Ancak ve öncelikle, mülakat aşamasının tüm adayların girdiği ve yapılan eleme sonrasında okula kayıt hakkı kazanılan bir nitelik taşımadığının HAMYO 2005 kılavuzunun incelenmesi sonucunda anlaşılmış olması, aslen seçim aşamaları olarak tanımlanan ve mülakatın da bu seçim aşamalarında birisi olduğu aday seçim sürecinde, mülakat öncesinde ve mülakat sonrasında adayların elenmiş olması nedeni ile seçim aşamalarına çağrılan adaylar ile okula kaydolan adaylar arasındaki bir incelenmenin istatistiki doğruluğundan bağımsız olarak yanlış verilerin incelenmesinden ibaret olduğu kesin bir şekilde tespit edilmiştir.

Eğer ki, bilirkişilere seçim aşamalarında mülakat öncesinde elenen adaylar çıkarılmış olarak kalan adayların bilgisi verilmiş ve mülakat aşamasından sonraki aşamalarda elenen adaylar okula kayıt olan adaylara eklenmiş olarak verilmiş olsaydı, elde edilen sonuçların tartışılması mümkün olacaktı.

Mevcut halde, yanlış verilerin incelenmesi sonucu elbette yanlış sonuçlar elde edilmiş durumdadır.

Bu durum aynı yöntemlerin kullanıldığı anlaşılan 2005, 2011, 2012 HAMYO ve 2008 yılı HHO sınavlarında tespit edilen formülün herhangi bir geçerliliğinin olamayacağı anlamına gelmektedir.

Ancak, hiçbir şekilde sınavlarda bir formül olmadığı anlamına gelmemektedir.

Netice itibariyle 2004-2016 yılları arası HAMYO ve 2004-2009 yılları arası HHO sınavlarının doğru veriler ve doğru araştırma yaklaşımı eşliğinde doğru istatistiki yöntemlerle tekrar incelenmesi gerekmektedir.

2017/124861 No. lu Soruşturma Bilirkişi Nihai Raporu konulu üst yazıda yer alan ve bilirkişilerce uygulanan incelemede kullanılan yöntemler ile diğer evraklar kişisel değerlendirme içerikli detaylı raporlarda incelenmiş olmakla birlikte bu raporda yer alması gereksiz görülmüştür.

Ancak, inceleme sürecinin değerlendirilmesine temel konular bu raporun açıklamalar kısmında yeterli detayda yer almaktadır.

Bunun ikinci bir nedeni ise, aday numaralarının kişiye özel, mezuniyet alanlarının kişiye özel, kayıt ve başvuru yöntemlerinin kişiye özel, asil ve yedek olmanın kişiye özel olması ve değerlendirmenin büyük oranda bu kriterler çerçevesinde yapılması gereğidir.

06. Kişinin İfade Tutanağının İncelenmesi

İfade tutanakları kişiye özel olmakla birlikte, bir kısım verilerin ortak olduğu görülmüş ve değerlendirilmiştir. Ancak, bu hiç suretle ve kesin bir şekilde her ifade tutanağı için geçerli kabul edilmemelidir. İstisna durumların olduğu ifade tutanaklarının olması her zaman mümkündür.

İncelenen örnek bir ifade tutanağında, “Başvuru numarası ve Aday numarası oluşturulma aşamalarına ait programlar incelenmiş olup programlar içerisinde adaya özel numara oluşturacak durum olmadığı değerlendirilmiştir” ifadesinin yer aldığı görülmüştür.

Aynı paragrafın devamında ise altı çizili ve sarı renk vurgusu ile “aday numaralarının başlangıçta otomatik olarak üretilirken, seçim aşamalarında bu bilgi tipi üzerinde kayıt girmeye yetkili kullanıcılar tarafından değiştirilebilecek şekilde tasarlandığı tespit edilmiştir.” ifadesinin yer aldığı görülmüştür.

Eğer ilgili program algoritma ve kodları incelenmişse ve adaylara aday numarası verme sistematığı görülmüşse, avantajlı adayların bu algoritmaya uygun olmayan bir şekilde aday numarası alıp almadıklarının da kontrolü mümkün olacaktır. Bu nedenle yapılması gereken inceleme aday numaralarının program algoritmasına uygun olup olmadığı noktasında ortaya çıkacaktır.

Başvuru numarası ve Aday numaralarının üretilmesi ve sisteme düşmesi ile ilgili olarak yapılan inceleme neticesinde;

Başvuran numarası ve Aday numarası oluşturulma aşamalarına ait programlar incelenmiş olup programlar içerisinde adaya özel numara oluşturacak durum olmadığı değerlendirilmiştir. Başvuran numarası tekil ve eşsiz olması ile değiştirilemez özelliğe sahiptir. Ancak **“aday numaraları başlangıçta otomatik olarak üretilirken, seçim aşamalarında bu bilgi tipi üzerinden kayıt girmeye yetkili kullanıcılar tarafından değiştirilebilecek şekilde tasarlandığı tespit edilmiştir.”** şeklinde raporda belirtildiği görülmüştür.

İfade tutanağı içerisinde “ODTÜ’ lü bilirkişiler tarafından yapılan incelemede aday numaralarında formül uygulandığı tespit edilen adayların avantajlı ve Dezavantajlı olarak ayrılmış ve bu adaylar arasında elenen ve kazanan adaylar Avantajlı kazanan (AK), Avantajlı Elenen (AE), Dezavantajlı kazanan (DK) ve Dezavantajlı elenen (DE) şeklinde adlandırılarak listelenmiştir.” ifadesinin yer aldığı görülmüştür.

Bilirkişilerce incelenen verilerin yanlış veriler olması bir kenara bırakılacak olsa dahi, mülakat jürisinin tamamının avantajlı formül uygulamasından haberdar ve birlikte hareket ettiklerini düşünmemiz durumunda dahi, mülakat jürisinin karşısına gelen Avantajlı Kazanan (AK) bir adayla Avantajlı Elenen (AE) adayları nasıl ayırt ettiğine dair bir açıklama mevcut değildir.

Çünkü, kazanan ve elenen adaylar mülakat süreçlerinden çok sonra kayıt aşamasında belli olmuştur. Ancak, mülakatın yapılması aşamasında kazanan ve elenen aday diye bir ayırmadan bahsetmek mümkün dahi değildir.

Bu nedenle de mülakat jürisinin bilirkişilerce tespit edilen formüle uygun iki adaydan hangisinin kazanacağına hangisinin eleneceğine dair kesin bir tespitte bulunduğundan da bahsetmek olanaksızdır.

ODTÜ' lü Bilirkişiler tarafından yapılan incelemede aday numaralarında formül uygulandığı tespit edilen adaylar;

Avantajlı ve Dezavantajlı olarak ayrılmış ve bu adaylar arasından elenen ve kazanan adaylar Avantajlı kazanan (AK), Avantajlı Elenen (AE), Dezavantajlı kazanan (DK) ve Dezavantajlı elenen (DE) şeklinde adlandırılarak listelenmiştir.

İfade tutanağı içerisinde, “Son olarak Nihai Bilirkişi Raporunda Ayırıştırıcı formül kullanılmadığı halde incelemenin hatalı olarak böyle bir formül mevcudiyetine hükmetmiş olma olasılığı için hesaplanan değer”, daha büyük puntolarla altı çizili ve sarı renk vurgusu ile “milli piyango çekilişlerinde arka arkaya 10 kez büyük ikramiye kazanmış olma olasılığından küçüktür” şeklinde belirtildiği görülmüş ve bu nedenle aday numarası formülüne uyan şahsın bu durumunun örgütsel faaliyet kapsamı dışında olamayacağı anlaşılmıştır” ifadesinin yer aldığı görülmüştür.

Açıklamalar kısmında izahı yer aldığı üzere istatistiki bir testin güvenilirliği elde edilen sonucun keskinliğidir. HAMYO 2005 sınavında Avantajlı Kazanan oranı yaklaşık %75, Dezavantajlı Kazanan oranı ise %25’ dir.

Bilirkişi raporunda yer alan ifadenin anlamı da milli piyangoda 10 kez büyük ikramiye kazanacak kadar çok sayıda adayın verisi incelense de % 75’ e % 25 oranının değişmeyeceğini ifade etmekten ibarettir. Başkaca bir anlamda yorumlanması da yanlıştır.

Eğer ki bu kesinlik ifadesi avantaj sağlanan adayları doru bir şekilde tespit edebilme anlamında kullanılmış olsaydı, avantajlı grupta olan elenen hiçbir aday olmamalı ve dezavantajlı grupta olup da kazanan herhangi bir aday olmamalıydı. Yani formül kazanan ve elenen adayları %100 bir şekilde birbirinden ayırt edebilmeliydi.

Son olarak Nihai Bilirkişi raporunda formül tespit edildiği belirtilen yıllardaki sınavda;

Ayırıştırıcı bir formül kullanılmadığı halde incelemenin hatalı olarak böyle bir formülün mevcudiyetine hükmetmiş olma olasılığı için hesaplanan değerlerin **“milli piyango çekilişlerinde arka arkaya 10 kez büyük ikramiye kazanmış olma olasılığından küçüktür”** şeklinde belirtildiği görülmüş ve bu nedenle aday

numarası formüle uyan şahsın bu durumunun örgütsel faaliyet kapsamı dışında olamayacağı anlaşılmıştır.

İfade tutanaklarının devamında bilgilerin aday numarasına bağlı kişisel bilgiler içerdiği görülmüş ve daha önce de izah edilen nedenlerden dolayı bu rapor kapsamına alınmamıştır.

07. Ankesör Aranmaları

Ankesör/sabit hat/büfe aranmalarına ilişkin iddialar, tamamen kişilerin kendilerine özeldir. Ancak, HAMYO 2005 ifade tutanaklarında kişilerin ardışık aranmalar ile de suçlandıkları görülmüş ve kısaca bilgi verilme gereği duyulmuştur.

Aranma iddiaları ilgili sabit hat HTS kayıtlarının incelenmesi ile ortaya koyulmakta ve kişilere ait GSM hattı HTS kayıtları ile de teyit edilmesi gerekmektedir.

Pek çok durumda, kişinin kendi aranmaları, diğer kişilerle aranmaları, zamansal çakışmalar, sıfır saniye süreli aranmalar konusunda yalnızca aranma iddialarının yer aldığı tablolar da fikir verebilmektedir.

Diğer aranma iddialarının kesin bir şekilde teyidi, arama yapılan hatlar üzerinde ilgili dönemde kurulu santral yapıları ve benzeri hususların incelenebilmesi için HTS kayıtlarının temin edilmesi ve incelenmesi gerekmektedir.

Ankesör aramaları ile ilgili geçmişte de pek çok yargılama yapılmış olmasından dolayı, BTK aracılığı ile mahkemelere sunulan yazılar ile cevapsız/başarısız aranmalar, yahut aranma süresine sahip olsa dahi bir kısım aranma iddialarının aslen gerçekleşmemiş görüşmelere ait oldukları anlaşılabilmekte ve çözümlenebilmektedir.

08. Kaynakça

ALTUNIŞIK, R., COŞKUN, R., BAYRAKTAROĞLU, S. ve YILDIRIM, E. (2005), Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, 4. Baskı, Sakarya Kitapevi.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö.E., KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F., Bilimsel Araştırma Yöntemleri, 19. Baskı, Pegem Akademi.

DURSUN, H. (2006). Hukuku Bilim Kılabilmek, TBB Dergisi, 64, s251-297.

ERDOĞAN, A. (2015), İstatistiki Metodlar ve Matematiksel Modeller, Der Yayınları.

KALAYCI, Ş. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, 9. Baskı, Dinamik Akademi Yayınları.

KEYMAN, S. (2001). “Hukukun Bilimselliği Üzerine”, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, s426.

NESİN, A. (2010). Önermeler Mantığı, Nesin Yayınları,

URAL, A. (2018), Matematiksel Modelleme Eğitimi, 1. Baskı, Anı Yayıncılık.

ÜNVER, Ö., GAMGAM, H. ve ALTUNKAYNAK, B. (2016), SPSS Uygulamalı Temel İstatistik Yöntemler, 8. Baskı, Seçkin Yayınları.

WHEELAN, C. (2018), Çıplak İstatistik, 1. Baskı, Çev. ATAV A., Buzdağı Yayınları.